

MCQ-MAHATMA GANDHI UNIVERSITY
M.A. PROGRAMME IN SANSKRIT VEDANTA(8)
COURSE CODE : SA040404
IV SEMESTER COURSE XXI – CORE XVII
(FOR PRIVATE CANDIDATES IN THE PLACE OF PROJECT)

1. बृहदारण्योपनिषदिविद्यमानंमहावाक्यंकिम्?
 - a. तत्वमसि
 - b. अयमात्माब्रह्मा
 - c. अहंब्रह्मास्मि
 - d. प्रज्ञानंब्रह्म
2. बृहदारण्यकेद्वितीयाध्ययेकतिब्रह्मणानिसन्ति?
 - a. चत्वारि
 - b. त्रीणि
 - c. पञ्च
 - d. सप्त
3. अन्योऽसौअन्योऽहमितिनसवेदइति ----- विषयः।
 - a. ज्ञानविषयः
 - b. अज्ञानविषयः
 - c. भेदविषयः
 - d. ब्रह्मविषयः
4. अविद्याविषयःकतिविधः?
 - a. एकविधः
 - b. द्विविधः
 - c. त्रिविधः
 - d. चतुर्विधः
5. अमृतशब्दवाच्यःकः ?
 - a. प्राणः
 - b. मनः
 - c. बुद्धिः
 - d. इन्द्रियाणि
6. कस्मिन्वेदेअन्तर्भूतंभचवतिबृहदारण्यकोपनिषद् ?
 - a. ऋग्वेदे
 - b. सामवेदे
 - c. अथर्ववेदे
 - d. यजुर्वेदे

7. बृहदारण्योपनिषदिद्वितीयाध्यायस्यप्रथमेब्रह्मणेकःवक्ताभवति ?
- अजातशत्रुः
 - गार्ग्यः
 - याज्ञवल्क्यः
 - जनकः
8. "नैषातर्केणमतिरापनेया" इत्यनयाश्रुताआख्यायिकेयं ----- ?
- आत्मबुद्धिप्रदर्शनार्था
 - तर्कबुद्धिनिषेधार्था
 - अनात्मदर्शनार्था
 - मोक्षसूचनार्था
9. ब्रह्मज्ञानेपरमंसाधनंकिम् ?
- सत्यम्
 - धर्मः
 - श्रद्धा
 - विवेकः
10. पाण्डरवासःपुरुषःकुत्रविद्यते ?
- चन्द्रे
 - आदित्ये
 - आकाशे
 - विद्युति
11. आत्मानिप्रजायांचफलबाहुल्यंकस्मात् ?
- विद्युतांबहुत्वाङ्गीकरणात्
 - प्रजानांनानात्वाङ्गीकरणात्
 - जीववैविध्यात्
 - साधनबाहुल्यात्
12. वायौहृदि ----- चएकादेवता ?
- आत्मनि
 - आकाशे
 - चन्द्रे
 - प्राणे
13. विषासहिइतिकस्यविशेषणम् ?
- वायूपुरुषस्य
 - आदित्यपुरुषस्य
 - अग्निपुरुषस्य
 - प्राणपुरुषस्य
14. कर्णयोःदेवताका ?

- a. इन्द्रः
- b. उपेन्द्रः
- c. ब्रह्मा
- d. अश्विनीकुमारौ

15. छायमानःपुरुषःकः ?

- a. तमः
- b. अज्ञानम्
- c. मृत्युः
- d. मोहः

16. द्वितीयाध्यायेप्रथमब्राह्मणेश्रोताकः?

- a. बालाकिः
- b. अजातशत्रुः
- c. मैत्रेयी
- d. याज्ञवल्क्यः

17. ----- नवक्तव्यमिति विधिः ?

- a. जितेन्द्रियाय
- b. दान्ताय
- c. अनुपसन्नाय
- d. शान्ताय

18. प्रसिद्धनामान्यपोह्यप्रसिद्धनामाभिःसम्बोधनम्अयुक्तम्।कस्मात् ?

- a. लौकिकन्यायभङ्गात्
- b. अनाचारात्
- c. अधर्मात्
- d. अलौकिकन्यायभङ्गात्

19. आत्मोनामरूपोपाधिजनकत्वंकुतःसंभवति ?

- a. विद्यया
- b. अविद्यया
- c. क्रियया
- d. फलात्मकतया

20. विज्ञायतेअनेनइतिअन्तकरणं -----उच्यते ?

- a. मनः
- b. चित्तम्
- c. अहङ्कारः
- d. बुद्धिः

21. ----- एवस्वप्नदर्शनात्।

- a. देहस्थस्य

- b. अदेहस्थस्य
- c. मनसः
- d. बुद्धेः

22. आन्नस्यविपरिणामभूताः देहस्थाः नाट्याः ----- ।

- a. इडा
- b. हिता
- c. सुषुम्ना
- d. पिङ्गला

23. बुद्धेः किंस्थानम् ?

- a. इन्द्रियाणि
- b. हृदयम्
- c. शरीरम्
- d. प्राणः

24. सर्वसंसारदुःखवियुक्ता इयमवस्था । का ?

- a. जाग्रत्
- b. स्वप्नः
- c. तुरीयः
- d. सुषुप्तिः

25. कुत इतिपदस्य उपादानार्थत्वे ----- नामदोषः ?

- a. बाधः
- b. अनवस्था
- c. पुनरुक्तिः
- d. अव्याप्तिः

26. अलौकिकार्थत्वात् ----- दुर्विज्ञेयार्था ।

- a. उपनिषदः
- b. भगवद्गीता
- c. ब्रह्मसूत्रम्
- d. मनुस्मृतिः

27. ----- आत्मशब्दप्रयोगः प्रसिद्धः ।

- a. जीवे
- b. ब्रह्मणि
- c. मनसि
- d. इन्द्रियेषु

28. अज्ञातार्थज्ञापकं ----- पदार्थान् अन्थाकर्तुं न प्रवृत्तम् ?

- a. प्रमाणम्
- b. शास्त्रम्

- c. प्रमेयम्
- d. वाक्यम्

29. अनेककारकसाध्याहि----- ?

- a. क्रिया
- b. उपदेशः
- c. ज्ञानम्
- d. उपासना

30. सत्यस्यसत्यम्इतिविशेषणंकस्य ?

- a. जीवस्य
- b. अज्ञानस्य
- c. संसारस्य
- d. परब्रह्मणः

31. वेदान्तिनः ----- वादिनः।

- a. परिणामवादिनः
- b. आरंभवादिनः
- c. विज्ञानवादिनः
- d. विवर्तवादिनः

32. वेदान्तीनांख्यातिवादःकः ?

- a. आख्यातिः
- b. आत्मखातिः
- c. अनिर्वचनीयख्यातिः
- d. अन्यथाख्यातिः

33. किमात्मकंजगत् ?

- a. प्राणात्मकम्
- b. अज्ञानम्
- c. पञ्चभूतात्मकम्
- d. सत्यम्

34. भ्रातृव्याःकतिविधाः ?

- a. त्रि
- b. द्वि
- c. चतुः
- d. एक

35. विषयोपलब्धद्वाराणिकानि?

- a. हृदस्थाःप्राणाः
- b. शीर्षण्याःप्राणाः
- c. जाठरस्थाःप्राणाः

d. मुखस्थाःप्राणाः

36. शीर्षण्याःप्राणाःकति?

- a. पञ्च
- b. सप्त
- c. एकादेश
- d. दश

37. "पराञ्चिस्वानिव्यतृणस्त्वयंभूः" श्रुतिरियमुपनिषदिकुत्रविद्यते ?

- a. मुण्डके
- b. कठे
- c. माण्डूक्ये
- d. छान्दोग्ये

38. शिशोःप्राणस्यअधिष्ठानंकिंभवति?

- a. मुखम्
- b. शरीरम्
- c. बुद्धिः
- d. इन्द्रियाणि

39. शिशुप्राणस्यप्रत्याधानंकिंभवति ?

- a. मुखम्
- b. हृदयम्
- c. पादः
- d. शिरः

40. भुक्तमन्नंकतिधापरिणमते ?

- a. पञ्चधा
- b. द्विधा
- c. त्रेधा
- d. चतुर्था

41. अणिष्ठोरसः ----- इतिकथ्यते ?

- a. मूत्रम्
- b. पुरीषम्
- c. अमृतम्
- d. मज्जा

42. लोहितवर्णाभिःरेखाभिःकःमध्यमंप्राणम्अनुगतः ?

- a. आदित्यः
- b. रुद्रः
- c. विष्णुः
- d. चन्द्रः

43. कनीनिकयामध्यमंप्राणंकःउपतिष्ठते ?
- ब्रह्मा
 - रुद्रः
 - आदित्यः
 - चन्द्रः
44. कृष्णवर्णेनचक्षुषिमध्यमंप्राणंकःउपतिष्ठते ?
- अग्निः
 - सूर्यः
 - चन्द्रः
 - इन्द्रः
45. शिरसःबुधाकारत्वात्किंनामभवति ?
- अर्वाग्बिलः
 - चमसः
 - ऊर्ध्वबुधः
 - विश्वरूपः
46. अत्रिःप्राणस्य --- भवति ?
- कर्णौ
 - मनः
 - अत्ता
 - दाता
47. ब्रह्मणो ----- रूपम्।
- एकविधम्
 - द्विविधम्
 - त्रिविधम्
 - चतुर्विधम्
48. वावशब्दःकिमर्थकः ?
- उच्चरणार्थकः
 - निश्चयर्थकः
 - संशयार्थकः
 - अवधारणार्थकः
49. सर्वदापरोक्षाभिधानार्हत्वात्मूर्त्तब्रह्मणो ----- इतिविशेषणम्।
- सत्
 - न्यत्
 - मर्त्यम्
 - अमर्त्यम्
50. भूतत्रयाणांसारिष्ठःकः?

- a. इन्द्रः
- b. चन्द्रः
- c. रुद्रः
- d. सविता

51. पक्षपुच्छादिविशेषस्यैवलिङ्गस्य ----- शब्दःउपनिषत्सुदृश्यते।

- a. पशुः
- b. पुरुषः
- c. द्विजः
- d. मृगः

52. ----- हिचक्षुः।

- a. तैजसम्
- b. पार्थिवम्
- c. जलीयम्
- d. वायवीयम्

53. पुष्पाश्रयइव ----- पुष्पवियोगेअपिपुटतैलाश्रयोभवति।

- a. रसः
- b. रूपः
- c. मधुः
- d. गन्धः

54. वात्स्यदेशव्यतिरेकेण----- वस्त्वन्तरसञ्चरणंसंभवति।

- a. कर्मणः
- b. वासनायाः
- c. सुखस्य
- d. रागस्य

55. तस्मात्स्वरूपसङ्ख्यावधारणार्था ----- ।

- a. दृष्टान्ताः
- b. प्रयोगाः
- c. सिद्धान्ताः
- d. उपदेशाः

56. नेतिनेतिइत्यत्रनकारद्वयंकिमर्थम् ?

- a. ज्ञानदाढ्यार्थम्
- b. नानार्थसूचनार्थम्
- c. वीप्साव्यादयर्थम्
- d. प्रवृत्तिनिषेधार्थम्

57. ब्रह्मविद्यायाःविषयःकः ?

- a. संसारीजीवः

- b. प्रत्यगात्मा
- c. अज्ञानम्
- d. गुरुशिष्यबन्धः

58. चतुर्थब्रह्मणस्यविषयःकः ?

- a. पराविद्या
- b. अज्ञानस्वरूपम्
- c. उपासनाविद्या
- d. ब्रह्मविद्या

59. अन्यसाधनं हि अन्यस्मैफलसाधनाय प्रयुज्यमानं ----- भवति।

- a. अनुकूलम्
- b. प्रतिकूलम्
- c. प्रेरकम्
- d. सुखदायकम्

60. कर्मणा बध्यते जन्तुः ---- च विमुच्यते।

- a. त्यागेन
- b. धनेन
- c. विद्यया
- d. अकर्मणा

61. १. तस्मात् आत्मज्ञानाङ्गत्वेन चतुर्थब्रह्मणे किमत्र विशदीक्रियते ?

- a. धर्ममहिमा
- b. निष्कामकर्मनुष्ठानम्
- c. सदाचारः
- d. सन्यासविधिः

62. याज्ञवल्क्यस्य का भवति मैत्रेयी ?

- a. सोदरी
- b. पत्नी
- c. शिष्या
- d. बन्धुः

63. यन्नु इत्यत्र नुशब्दस्य कोऽर्थः ?

- a. प्रश्नार्थः
- b. आक्षेपार्थः
- c. वितर्कार्थः
- d. समाधानार्थः

64. ----- कामायपतिः प्रियो भवति।

- a. जायायाः
- b. पुत्रस्य

- c. पित्रोः
- d. आत्मनः

65. तस्मात्सर्वआत्मनिविदिते ----- भवति।

- a. व्यर्थम्
- b. त्याज्यम्
- c. विदितम्
- d. निराकृतम्

66. नामप्रकाशनवशाकस्यविक्रियाव्यवस्थासंभवति ?

- a. शब्दशक्तेः
- b. स्वभावस्य
- c. कुलस्य
- d. स्वरूपस्य

67. कर्मेन्द्रियाणांमध्येपादस्यविषयःकः ?

- a. आदानम्
- b. गमनम्
- c. वचनम्
- d. आनन्दः

68. पौराणिकानांमतेप्रलयःकीदृशः ?

- a. अज्ञाननाशः
- b. स्वाभाविकः
- c. बुद्धिपूर्वकः
- d. सङ्कल्पपूर्वकः

69. सर्वत्रहिकारकसाध्याभवति -----।

- a. कर्त्ता
- b. धर्मः
- c. करणम्
- d. क्रिया

70. हेत्वोपदेशात्प्रतिज्ञायाःपुनर्वचनंनिगमनमितिकेषामुक्तिः ?

- a. नय्ययिकानाम्
- b. वेदान्तिनाम्
- c. सांख्यानानाम्
- d. योगिनाम्

71. कःअश्विभ्यांमधुविद्यामुपादृष्टवान् ?

- a. इन्द्रः
- b. ब्रह्मस्पतिः
- c. ब्रह्मा

d. दधीचिः

72. त्वष्टाकः ?

- a. चन्द्रः
- b. आदित्यः
- c. असुरः
- d. इन्द्रः

73. यजुर्वेदान्तर्गतोपनिषद्का ?

- a. छान्दोग्योपनिषद्
- b. एतरेयोपनिषद्
- c. मुण्डकोपनिषद्
- d. बृहदारण्यकोपनिषद्

74. सर्वात्मनासर्वम्नुभवतिइति ----- ।

- a. सर्वगः
- b. सर्वत्रगः
- c. सर्वानुभूः
- d. सविता

75. बृहदारण्यकेकत्यध्यायाःसन्ति ?

- a. षट्
- b. पञ्च
- c. त्रयः
- d. सप्

ANSWER KEY FOR Course code SA040404

1	C	13	C	25	C	37	B	49	B	61	D	73	D
2	C	14	D	26	A	38	B	50	D	62	B	74	C
3	B	15	C	27	B	39	D	51	B	63	C	75	A
4	B	16	B	28	B	40	C	52	A	64	D		
5	A	17	C	29	A	41	C	53	D	65	C		
6	D	18	A	30	D	42	B	54	B	66	D		
7	B	19	B	31	D	43	C	55	A	67	B		
8	B	20	D	32	C	44	A	56	C	68	B		
9	C	21	D	33	C	45	C	57	B	69	C		
10	A	22	B	34	B	46	C	58	D	70	A		
11	A	23	B	35	B	47	B	59	B	71	D		
12	D	24	D	36	B	48	D	60	C	72	B		